Wien

St. 34. V Gorici, 24. avgusta 1877 Tečaj VII.

„Soča“ izhaja vsak četvrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četvrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri *„poslanicah“* se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za veče črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizo „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenec v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Turška vlada pa Slovani
po razsodbi nepristrankega.

> Rien n'est plus facile que d'élever un monument noveau sur ces terrains deblayés, et de rouvrir à des fecondes races humaines ces sources interisables de population, que le mohométisme à taries par son exacrable administration. Lamartine.

Če smemo komu verjeti gledé stanja in prihodnjosti turške države, smemo po vsej pravici verjeti Lamartinu, enemu prvih pisateljev, pesnikov in državnikov francoskih, ki je iz veselja in prave ukaželjnosti potoval več let po evropski in azijski Turčiji ter se natanjčno seznanil z ondotnimi kraji in ondotnim ljudstvom. Imeniten mož, ki je bil celo nekaj časa predsednik predzadnje republike, katero je podrl Napoleon III. šel je bil leta 1832 na potovanje z vso svojo družino in je najprej obhodil azijsko, potem pa tudi evropsko Turčijo; obiskal je tudi malo Srbijo in popisal zgodovino srbskega osvobojenja pod Černim Jurjem in pod Milošem, kakor so mu jo narekavali soboritelji Miloševi in dodal je tej zgodovinski črti tudi mnogo najlepših srbskih pesnij v francoski prestavi. Po utisih, katere je nanj napravil turški življ in po natanjčnem opazovanji turške administracije, spisal je svoje opazke o turškem narodu in turški državi in sicer tako nepristransko, da bolj nij mogoče, ker je celó z vsem spoštovanjem omenil tudi dobrih lastnosti tega naroda.

Ta pisatelj govori o zavrgljivi ničvredni administraciji turški blizo tako-le: „Kadar jez govorim o ničvrednem turškem gospodarstvu, ne nameravam grditi in dolžiti mohamedizma, da je brutalen in divji; ampak dolžim ga pregrešne neskrbnosti in fatalizma nepoboljšljivega, kateri sicer ne podira naravnost, ampak pusti, da gre vse okoli njega pod zlo. Turško ljudstvo je še precej moralno in dobro; njegova vera nij tako polna predsodkov in tudi nij tako izključljiva, kakor si jo mislimo; ampak njena nečinna resignacija in popolna vdanost previdnosti mori duševne moči ljudstva, katero pripušča vse le Bogu in osodi. Bog pa je človeku podaril take zmožnosti, da se mora sam gibati in delati za svojo človeško eksistenco. Bog le sodi človeška dejanja, ampak on jih ne vodi; a mohametizem je hotel prevzeti božjo rolo in se je tija postavil kakor nečinni opaževalec božjih del; on veli, da ljudje držé križem roke, če tudi poginejo v tej nečinnosti. Pri vsem tem pa ima tudi mohametizem svojo lepo filozofijo; on zapoveduje svojim vernim molitev in ljubezen, on je celo toleranten, kar dokazuje to, da se Turkom pri vsej velikanski njih sili nij zdelo potrebno mnoge kristijane poturčiti; Turek je celo dopustil, da se v njegovih deželah širi kristijanstvo; a za dobro administracijo nij Turek; turška država ne bode mogla samostalno napredovati; ona bode zmerom žoga v rokah evropske diplomacije; Turek je zadovoljen, da se mu pusti mošejo pa njegovo mesto v senci ali pa na solncu“. Tako je sodil ta državnik o turški državi uže pred 45 leti in kako pametna in pravična je ta sodba moža, kateremu se ne more očitati najmanjše strasti nasproti Turčiji, temveč si je celó prizadeval, da bi turško vlado, katera mu je bila čez vse dobrohotna in ga je v njegovem započetju celo močno podpirala, nekoliko opravičil pred svetom.

Prav v tistih časih, ko je Lamartine popotoval po turških deželah, vojskoval se je egiptovski paša Mehmet-Ali proti svojemu gospodarju sultanu in se mu je resnično posrečilo priboriti sebi in Egiptu neko samostalnost, podobno oni srbske kneževine; sin egiptovskega paše Ibraim vrgel je celo sultanovo armado iz mnogih najvažnejših krajev male Azije in Turška bila je tisti čas tako onemogla, da je Lamartine celó izrekel, da bi najmanjša evropska moč zadostovala uže tistikrat razdreti turško cesarstvo. Ker so bile v onem času na Turškem take homatije, da nij bilo prevideti, kam bode vse to peljalo, je ruska vlada poslala v Carigrad močno floto in v Aziji je postavila Rusija celo malo vojsko; vse je mislilo, da Rusov ne bode več mogoče spraviti iz Turškega. Poveljnik ruskih sil na Turškem bil je grof Orloff, s katerim je bil Lamartine dobro znan. Ko je zadnji pri neki priliki prvega pobaral, če Rusija res misli na kako pridobitev, pokazal mu je Orloff lastnoročno pismo ruskega cara Nikolaja sledečega zadržaja: „Moj ljubi Orloff! Kadar je postavila božja previdnost človeka na čelo narodu broječemu 40 miljonov, je to znamnje, da oni mož mora iz visocega stališča dajati svetu izgled moštva, poštenosti in zvestobe gledé dane besede. Jaz sem tak mož. Jaz hočem biti vreden naloge podeljene mi od Boga. Kakor hitro bodo pri kraju navskrižnosti mej Ibrahimom in Sultanom, ne čakajte več niti enega dneva; vrnite se domov z mojo floto in z mojo armado“.

„Nij li to plemenit jezik, nij li to rodovitna velikodušnost?“ opazi Lamartine k temu pismu in sklepa nadalje: „Carigrad ne bode zginil v zraku in silna potreba (necessité) bode sopet nazaj poklicala one Ruse, katere začasno kliče domu car vsled svoje poštene politike.“ Iz te opazke sledi, da je Lamartine po natanjčnih študijah na licu kraja uže pred 45. leti pridobil si prepričanje, da Turška ne more preživeti to stoletje in da je Ruska prva poklicana preustrojiti to v Evropi nemogočo državo, sezidano na takih principih, ki se ne vjemajo z napredkom tega stoletja; da pač Turki smejo in morejo ostati kot dobri državljani preuredjene države, oziroma držav, a da voditeljstvo in administracija se jim mora vzeti, ako hoče Evropa, da one prekrasne dežele postanejo v vsakem obziru aktivne za Evropo. Kako so pač smešne takim, na temeljitost in na resne, nepristranske študije opirajočim se izjavam argumentacije madjarskih in ustavoverskih šovinistov, ki trdé, da je Turčija Evropi potrebna, in da jo je treba ohraniti zarad ravnotežja itd. Res je, da človek, kadar mu gre za svoj lastni interes, za svojo eksistenco, ne ozira se več na pametne razloge in na nevpogljivost nasledkov; on maha okolo sebe, dokler more in dokler ga ne prepriča „fait accompli,“ da drugače ne more biti; a čez vse to vikanje prestopila bode Evropa in zgodovina na dnevni red: jabelko je zrelo in pasti mora iz drevesa.

Da pa je Rusija dobro razumela svojo nalogo v orijentu in jo se železno doslednostjo zasleduje, to nam kaže njeno postopanje leta 1854, leta 1870 in letos; ona pripravljala si je dolgo terén in če se sme iz dobre politike soditi na dobre uspehe, smemo biti gotovi, da bode Rusija v Carigradu Turčiji diktirala mir in temu miru prikimala bode tudi vsa evropska ostarela diplomacija. Mogoče, da Rusija pusti osmanski dinastiji še kako senco oblasti; a za administracijo in napredek nezmožni Turki gotovo ne bodo več gospodovali čez kristijane na balkanskem polotoku in s tem bode zbrisana za zmerom velika sramota za civilizirano Evropo. Vsaka država, katera je zasledovala se železno doslednostjo kak moralen cilj, zmagala je konečno, mej tem, ko so države, tirajoče politiko brez pravih ciljev in zavirajoče širenje svet preustrojajočih idej, konečno vedno trpele veliko škodo, kajti naravni princip je, da kar noče napredovati, mora nazadovati, ker tičanja na vedno enem mestu nijma v postavah človeštva in narave.

LISTEK.

Sodba v českem Brodu.

Historična novela.

(Češki spisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Andrejčkov Jože).

(Dalje).

„No on mu je vže več žertvoval, nego to“, omeni drugi. „Se-li spominjaš načina, s kterim se je polastil vsega premoženja vitezev iz Lstiboža? Stari gospod si je nekaj pri njem izposodil in ko je umiral, izročil mu je svojega edinega sina v varstvo, storil ga je oskrbnika vsega premoženja. Nu primator, gospod Gottlich, je oskrboval premoženje tako dobro, da ko je mladi gospodič Jan prišel ter se oglasil za svojo imovino, ni bilo ničesar tu, vse je bilo v zastavi primatorjevi.“

„Da vem, vem“, pritrdil je prejšnji, „saj temu ni tako davno, vse mesto je bilo zarad tega razburjeno. Tudi se je govorilo, da je gospodič Jan poprosil za roko gospice Svatave, primator pa se mu je smijal in določil mu je toliko in toliko penez, da bi ž njimi prej poplačal premoženje svojega očeta, potem pa še-le poprosil za roko njegove hčere. Nevem sicer, je-li vse tako, ali pravili so to!“

„Žalibog! to je resnica!“ pritrdi krčmar, ki je zopet prisedel k svojim sosedom, „mladi gospod Jan mi je to sam povedal; imel je on do mene posebno zaupnost, a jaz bi tega ne bil ovadil, niti pred vami, prijatelji in sosedje mili, ko bi bilo pričakovati, da se še povrne. Ali kakor veste, prijatelji dragi, vže od lanske spomladi ni o njem ničesar slišati, govori se, ko ni mogel najti sreče na dvoru kralja Vaclava, Njegove Milosti, odpravil se je nekam na Ogersko, iskat ondi svoje sreče; nu a tu se je lehko zgodilo, da je ondi poginil.“

Istvan je pazno poslušal ta razgovor, njegovo oko se je iskrilo, kimal je zadovoljno z glavo, smeh je igral na njegovih ustnih, kadar koli je pogledal Jana od strani, ki je, imajoč glavo v dlan vprto, pred se strmel.

„Tako je tedaj z nama?“ mislil si je Istvan. „Vidiš dečko, sedaj si moj, vedno sem mislil, da bi mi znal kakove skoke delati, sedaj pa sem gotov, haha!“ smijal se je v duhu.

„Ako bi se tudi vrnol“, omenil je zopet drug izmed krčmarjevih sosedov, „kaj bi mu to pomagalo? Gospica Svatava je od danes zasnubljena gospodu Oertlu, sinu bogatega pražkega svetovalca. Ali strežnice iz primatorjevega doma so pripovedovale, da se je gospica Svatava danes jokala, kot bi šla k pogrebu, nikakor pa ne k snubitvi.“

„Pusti, prijatelj, naj blebetajo strežnice!“ pravi krčmar nevoljno, „posli, ki opravljajo svojega gospoda, grešijo zoper boga ter ne zaslužijo verjetnosti. A ko bi tudi tako bilo, kakor praviš, je Svatava tem bolj hvale vredna, da pametovaje božjo zapoved, se ni protivila očetovej volji.“

„Kakor njena mati“, pristavi eden vže obstaran sosed, „čisto se je po materi zlegla; niti kaplje očetove krvi nima v sebi.“

„Čudno!“ oglasil se je Istvan pri svojej mizi, „da mesto, kakoršno je vaše, trpi primatorja, ki takove reči uganja.“

„Tebi je to, se vé, da čudno, prijatelj ptujec!“ odvrne zopet oni postarani mož, „a gotovo bi bil vže davno doprimatoroval, ko ne bi bil podpiran od vzgor. Češki Brod je doslej mesto pražkega nadškofijstva, a škof Zbijnek niti Abecede ne privošči Cehom, ker se ti držé besed svetega pisma bolj, nego njegovih besed in njegovih duhovnov, med tem, ko Nemci vedno verno držé s tlačitelji. Primator pa je Nemec in ljubljenec nadškofov, s tem se pojasnuje vse. Pred leti je prišel sem reven in nepoznan, brž se je vedel prilizniti nekemu tukajšnemu sosedu, ki ga je izvolil za svojega zeta—nu! je vže pred sodnim stolom ter vé, da je grešil, oddavši svoje dete raji ptujcu, nego domačemu sinu“, pravil je z bolestnim spominom.

„Prinesi na mizo, Marta!“ pravi krčmar svoježeni, kteremu brž ko ne ni bil ljub dosedajni pogovor, „a vi sosedje in prijatelji dragi, sprejmite hvaležno, kar nam je danes bog podeliti račil. Pojdita, prijatelja ptujca, prisedita tudi vidva bliže, ne bode škodovalo okrepčati telo po današnji ježi.“

Istvan je radovoljno sprejel to ponudbo, Jan pak izgovarjaje se, da je truden, prosil je pokazati mu postelj. Ko ga je domači hlapec peljal v postelj, napolnil je krčmar še vsem vrčke; snemši pak čapi-

„Mej tem, ko Lamartine popolnoma obsojuje turško vlado, govori v svoji knjigi: „Voyage en Orient“ o balkanskih Slovanih in hvali posebno Srbe in Bulgare, kateri so vredni in poklicani biti gospodarji onih lepih dežel, v katerih prebivajo. O Srbih pravi, da so ljudstvo, katero se sme primerjati gledé čistosti običajev in nravnosti in kreposti starim, še nepokvarjenim Romanom ali Gerkom in da torej ima to ljudstvo, katero je branilo svojo svobodo tako hrabro, kakor nobeno drugo e Evropi ne, lepo bodočnost. O Srbih je sploh uže mnogo znano našim čitateljem; manj o Bulgarih, kateri zdaj prav za prav igrajo prvo rolo na Balkanu, ker se mogočna Rusija v prvi vrsti bori za njihovo osvobojenje in samostalnost.

O tem ljudstvu piše mej drugim slavni pisatelj uže v tistih časih blizo tako-le. Bulgari so Slovencem sorodni narod broječ mnogo miljonov, kateri narod se jako hitro množi; oni živé v velikih vasch in malih mestih popolnoma odločeni od Turkov; nekateri Turki, poslani po paši, celo leto hodijo od kraja do kraja ter pobirajo od Bulgarov davke. V drugo dotiko ne pridejo Bulgari s Turki. V ostalem živé Bulgari popolnoma po svoje.

Njih običaji podobni so onim nemških kmetov; ženski spol je močno podoben v vsakem obziru gorskim Švicarcam; Bulgarke so lepe živahne in gracijozne. — Nravnost je popolnoma ohranjena, akopram se Bulgarke ne zakrivajo kokor Turkinje, ampak prosto občujejo z moškim spolom. — Videl sem tudi bulgarske plese, ki se malo razločujejo od plesov francoskih kmetov; Bulgari zaničujejo in sovražijo Turke; oni so popolnoma zreli za neodvisnost in bodo sčasoma se Srbi vred izvrstna podlaga za nove države, namesto sedanje Turške. Dežela, katero prebivajo, postala bi kmalo mičen vrt, če bi ne bila turška administracija, katera zavira pravi napredek, kajti Bulgari imajo veliko veselje za poljedeljstvo, a pod Turško administracijo je vsako imetje v vedni nevarnosti“. —

Če človek primerja lastnosti Srbov in Bulgarov s Turško vlado, obide pač vsacega izobraženega človeka sveta jeza, da so taki narodi morali toliko sto let zdihovati pod sramotnim jarmom in še veča jeza ga obide, ko vidi, da je v Evropi še zmerom dosti takih ljudi, ki se po krivem imenujejo prijatelje civilizacije, napredka in svobode, pa v svojem slepem egoizmu ne privoščijo Slovencem na jugu, da postanejo koristni udje v vrsti napredujočih evropskih držav. —

Ta nedoslednost maščevala se bode nad njimi in zgodovina bo to zaznamovala kot madež sedanjega časa, kajti odslej se ne bode delala samo nemška, madjarska in angležka zgodovina; ampak delala se bode tudi slovanska. — Rusija se je postavila na čelo najlepšemu dejanju, katerega ima zaznamovati sedanje stoletje; te zgodovinske resnice ne bodo za las ovrgli madjarski tabori in angležke laži. Za denes naj služi takim ljudem poduk, katerega jim dajó Lamartinevi spisi, ki datujejo od poprejšnjih časov in so popolnoma nepristranski pa tudi merodajni, ker se je marsikaj uže uresničilo, kar je bilo v njih prerokovano.

Vojna za osvobojenje Jugoslovanov.

Evropsko bojišče.

Kakor so stvari stale pred tednom, takò stojé še danes. Ne Rusi niso še skušali napredovati, pa tudi Turci ne morejo ne najmanjega vspeha zabilježiti in vsa poročila o napredovanji Sulejman paše na jugu Balkana in o pobitji in prepojenji Rusov iz raznih balkanskih prehodov so iznajdbe in izmišljenja slepih turških prijateljev. Da, še Kazanlika niso Turci dobili v svojo oblast, koliko manj morejo torej govoriti o vzetji Šibskega prehoda. Rusi stojé še vedno nenadlegovani mej Donavo in Balkanom, pa mej rekama Lom in Osma-Vid. Proti Plevni se nabira močna ruska vojska, na katere desnem krilu stojé tudi Rumunci. General Krüdener nij bil odstavljen, a njegov vojni kor združil se je z onim generala Zatov-a, kateri ima kot starejši nadpoveljstvo. Ali zagrabijo Rusi zopet z vso silo Plevno ali jo pa zajamejo, ne more se z gotovostjo določiti. V Carigradu niso uže dolgo časa nikacega poročila dobili iz Osmanovega taborja, vsled česar se je začela širiti vest, da je uže pretergana zveza Osmanove vojske z Zofijo in Carigradom. Po drugej strani se pa poroča, da napravljajo Rusi nasproti Plevni močna utverjenja. Ozir jemaje še na vest, da je uže 100.000 mož ruske vojske postavljene proti Plevni in da prihaja še vsak dan mnogo pomočnih čet čez Donavo, mislimo si lahko, da mora v najkrajšem času zopet začeti se vojna akcija, v kateri bodo Rusi po doživelih britkih izkušnjah povsod z mnogobrojnejšimi četami nastopali nego do sedaj. Sicer se ne more o sedanjih nastavljenjih ruskih vojnih čet nič gotovega poročati, kakor ob času, ko so bili Rusi zaseli Rumunijo, in to smatrajmo kot jako dobro znamenje.

V generalu Zimermanu v Dobruči se sliši sedaj nekaj, potem zopet kaj druzega. Zadnjič smo zabilježili vest, da zapušča večji del njegove vojske nezdravo Dobručo, danes pa se javlja zopet, da se nahaja še vedno v Kistendži in Midjidji ter da je temveč došlo mu še pomoči in sicer pri Tulči 8.000 in pri Brajli kakih 10.000 mož. Vse to ne moti zagrizenih turkofilov, da se še naprej lažejo po svoji stari navadi, kajti ravno danes prinašajo židovski listi, da so Čerkezi v Dobruči prešli čez Donavo.

Turki napenjajo vse svoje moči, da bi še pomnožili svojo vojsko. Javili smo uže zadnjič, da dojde 35.000 mož iz Bagdada v Evropo, a mej tem se bode zbirala zopet nova reserva (muste-hafiz) 50.000 mož v Rumeliji in Traciji in na dalje drugih 70.000 mož v Carigradu. Radovedno je pač vse, kod jih neki vzame in ali bode sploh imela toliko časa, da spravi zopet toliko vojske na noge. Menimo, da ne, kakor nas bo učila najbližja prihodnost.

Černogorci hočejo vsakako pridobiti Nikšičko tverdnjavo, saj pa je to tudi čisto naravno, kajti le potem je kolikor toliko Černogora obvarovana nenadnih napadov turških od hercegovske strani. Vsled naskoka, katerega so napravili hrabri Črnogorci pred nekaterimi dnevi na to tverdnjavo, je njena osoda kolikor toliko določena: udati se bode morala. Vendar se ob jednem javlja, da se bližajo mnoge turške iregularne čete iz Hercegovine in stare Serbije, da prepodé oblegojoče in napadajoče Cernogorce, katerim je šlo naproti bajé 5.000 černogorskih junakov. Zato pa utegnemo v kratkem dobiti poročil o bitkah Černogorcev s Turci. Kako neporušena še je hrabrost černogorskih sokolov kljubu premnogih ljutih bojev s Turci, spričuje naj nam poročilo iz Černegore, da so vojni oddelki černogorski sami zahtevali, naj se poskusi Nikšička tverdnjava vzeti v naskoku, kar se jim je skorej popolnem posrečilo, kajti le še jeden mal pritisek in na Nikšičkem gradu bode vihrala černogorska zastava.

Na južnem černogorskem bojišču se nij nič posebnega dogodilo do danes. Prešli teden so sicer trčili Černogorci s Turci skupaj in so bili zadnji prepodeni proti jugu, vendar nima to srečanje nobenega posebnega pomena. Morda bodo po padu Nikšičke tverdnjave Črnogorci bojevanje nadaljevali tudi v Albaniji.

Azijatsko bojišče.

V zadnjem listu opomenili smo, da utegnejo Rusi v Aziji na vsej čerti zopet boj začeti in res so došla do danes poročila od vseh stranij na tem bojišču, po katerih se Rusi povsod naprej pomikajo. Videti je vendar, da je prva glavna naloga naložena levemu ruskemu krilu pod poveljstvom generala Tergukazov-a; on ima desno turško krilo razrušiti in potem priti vojski Muktar paše pri Karsu za hrbet; to se mu menda gotovo tudi posreči, kajti velik del pomočnih 30.000 mož je bil njemu poslan. Začeti boj se mora vsakako z vso energijo nadaljevati, da dobè Rusi še pred koncem oktobra znano mesto Ercerum v svojo oblast, kajti le po osvojenji tega bode Rusom mogoče prezimiti na turških tleh v Aziji. V kratkem torej morajo nam dojti poročila o bojih tudi iz azijskega bojišča.

Dopisi.

Trst, 22. avgusta 1877. (Cesarjev rojsten dan. — Italijanissimi in njih organ. 2000 praznih stanovanj. — Rodič. — Potovanje cesareviča Rudolfa. — Vojaško. — Statistično. — Razno.)—

Cesarjev rojstni dan se je letos v Trstu praznoval z nenavadnim pompom. Vojaške godbe in streljanje na vse jutro, potem ob 8 uri vojaška parada in maša pri sv. Juštu in sopet streljanje, katero se je tudi popoludne mej banketom častnikov ponavljalo, pri katerem je komandant primorske vojne divizije, vojvoda Virtenberški, napravil pomenljiv toast na cesarja, kajti naglašal je skoro, kakor da bi bil blizo čas, ko bo „treba dokazati zvestobo do cesarske hiše.“ Vsi nazoči smatrali so to kot znamnje bližnje akcije od strani Avstrije.

Lep prizor bil je posebno pred cerkvijo sv. Jošta, kder se je zbralo vse, kar le kako uniformo nosi; videl sem tam nad sto raznih oblek; posebno pa so se mi dopadali tuji konzoli v sé zlatom in srebrom okinčanih frakih. Tudi pogled na luko bil je hvaležen, kder je na ladijah vihralo na tisuče zastav vseh narodov. Vse je bilo zastopano pri tej slovesnosti, najmanj pa magistrat, katerega je zastopal sam župan pa še en drug mestni oče.

Skrajna italijanska stranka, kateri so pod generalom Möringom zrastle tako velike flafuti, se vede sploh tako, kakor da bi bila uže popolnoma emancipirana od Avstrije; posebno pa se šopiri nje organ „L' Indipendente“, kateremu je urednik nek jako sumljiv človek, rodoma Slovan, ki je pred nekteremi leti še zagovarjal pravice Slovanov v Dalmaciji, potem z vlado koketiral in zdaj postal najhujši Italijanissimo. Ta list, ki se zove liberalen, pa piše za Turke, je neka čudna zmes, ki v rogoviljenju preseza ranjcega „Il nuovo Tergesteo.“ Ker prejasno kaže Avstriji protivno tendenco, mu je vlada odvzela dovoljenje prodaje po ulicah in po tabakarnah in kar je en par tednov sem, konfisciran je skoro vsak dan;

---

co molil je precej dolgo molitev, pri kterej je Istvan v duhu klel, kajti bil je lačen in dišeče mesò je v skledi tako izvrstno vonjalo, da so se mu kar laskomine delale.

Bila je precej velika skleda mesa, pa ni trpelo dolgo, a vže so bili na dnu, pri čemur je Istvan ponosno svoje delo končal.

„Ej baratom!“ dejal je pak svoj vrček povzdignol, „jaz sem Oger, in prva moja napitnica velja mojemu kralju, naj živi kralj Zikmunt!“ Nihče ni ž njim napil.

„A kaj?“ odmakne vrček od ust in začuden okoli gledaje, „nihče z menoj ne napije? Vsaj je Zikmunt brat kralja Vaclava in stric mejnega grofa Jošta?“

„To ni pri nas navada, prijatelj!“ odgovori krčmar za vse, „tam pri primatorju bo danes dovelj napitnic, tukaj pa ne. A ko bi vže napili, verjemi mi, pili bi na zdravje kralja Vaclava in mejnega grofa in kralja Jošta, njegovega strica, nikoli pa ne na zdravje Zikmunta, ki se je pokazal kralju Vaclavu tako ljubeznivega brata, kakor nam Čehom ljubeznjivega namestnika, ko je svojega brata v zaporu držal.“

Istvan je spoznal za dobro zadovoljiti se s to odpovedjo. „On vendar le bode vaš kralj!“ dejal je sam pri sebi v duhu in molče je izpraznil svoj vrček zahtevaje tudi on k počitku. Domači hlapec, ki je ravno z ostalimi pri mizi jedel, izpolnil je naglo njegovo željo in peljal ga je v čumnato k Janu, ki je v globokih mislih sem ter tja korakal.

„Jaz sem mislil, da vže davno spiš“, ogovori ga.

„Jaz spal?“ zasmeje se bolestno Jan. „Ne, ne, Istvan; jaz imam sedaj še važno pot pred seboj, o kterej ne sme nihče vedeti.“

„Misli na svoje opravilo, od čegar izpolnitve a izvršitve tvoja osoda zavisi“, opòminja ga Istvan.

„Jan, ničesar ne odgovorivši, prekorakal je zopet čumnato, skrbno poslušaje vsako šumenje. Slednjič je vse v hiši utihnilo; Jan odpré lahno duri, in prišed na pavlačo, ki se je po tedajšnji šegi ob zadnjej strani hiše potezala, odpravi se tihih korakov po njej do dvorišnega obzidja, in splezavši nanj, spustil se je doli na ulice.

Bilo je pred polnočjo, ko je stopal Jan prek trga v postranske ulice krog primatorjevega poslopja vedoče, kolikor moč tihih korakov. Povsod po mestu je vladala globoka, nočna tišina, niti pasji ščekot se ni nikjer oglasil, zdelo se je, da je Češki Brod v tem trenutku mesto izmrlih, da ni na nobenem oknu bliščala luč, tudi tam pri primatorju, kjer je vladalo zvečer hrupno veselje, bilo je sedaj tiho, le tu pa tam je bilo še ktero okno temno osvetleno, pa tudi to se je kmalo zagrnilo v temo, čemur je bil Jan hvaležen videti, kajti zadovoljno je pokimal z glavo, a nedadè se motiti zarad teme v svoji nameri, koračil je naglo naprej, kot človek, kteremu je vže vsak kamen tukaj znan. Prišed v postranske ulice, stopal je, kolikor moč tajè svoje korake, še z večo pozornostjo dalje. Kmalo je nehala hiša, za ktero se je precej velik vrt širil, obgrajen s plotom iz desk. Bilo je v njem mnogo dreves, sedaj pa ni bilo mogoče razločiti, kake vrste so, bili so podobni z golimi vejami, z ivjem posutimi, umrlim, ki svoja koščena ramena v srajce oblečena, v zrak spenjajo.

Gredé nekoliko korakov ob plotu se ustavi; ozrši se nazaj na hišo, je globoko vzdihnil. Tukaj na voglu hiše bilo je še eno okno razsvitleno, a akopram ni bilo ničesar videti, kaj se za njim godi, ker je bil mraz prevlekel šipe se svojimi cvetnatimi preprogami, je vendar šepetal Jan: „Ha, Svatava, še bediš? Da, drugoč je tudi bedela, kadar je čakala name, takrat se veda je mislila le name“, nadaljuje zamišljen tihi samogovor, „na koga neki sedaj misli, koga neki sedaj čaka? morda čaka svojega ženina, ženina, danes jej zasnubljenega, haha!“ zasmijal se je skoraj na glas a besnost in bolest doneli ste obkrati iz tega smeha. „Pravi tvoj ženin sem pa jaz, Svatava, čuješ?“ govoril je polglasno, ozrši se k oknu kviško. „Dej pozor, tvoj ženin pride!“ pravi odločno, in skoraj o trenotku tem zavihtivši se čez deske stal je v vrtu. „Bom videl, če še name misli, če niso bile njene obljube in prisege prazni dim in sopar, a njeni poljubi otrov mojemu srcu“, a pri teh besedah postopil je čisto pod okno, kjer je široka jablana svoje veje ob hišni zid vpirala.

Tako je bil ves zatopljen v svoje misli, da še zapazil ni, da je še eno okno na drugem voglu hiše razsvetleno, a sicer jasneji, nego okno njegove ljubimke. Ha, li vé on, če je še njegova ljubimka? Ta njegotovost vznemirja popolnoma njegovo dušo, jeza in žal, vsa muka ljubosumja razsaja zapored po njegovih prsih. Zatò ni videl luči v drugem oknu, ni videl za njim obrise sence moške postave, ki je tikom pri oknu stoje se svojim dihom raztajala nekoliko preprogo po mrazu stikano, ki je se svojimi rožami zakrivala okno.

skoro gotovo ga namerava vlada popolnoma zatreti. Jez sicer ne odobrujem pritiskanje novinarstva iz čisto policijske previdnosti; a nepošteni novinarski izrodki se ne dajo zagovarjati in na vse zadnje je v Trstu silno potrebno, da se nekoliko popravi, kar je Möring zakrivil; Slovanom, ki zagovarjajo spojenje slovanskih zemelj z Italijo, voščim najglobnejši propad; oni stoje zunaj kroga pravice.

Trst hitro raste in italijanski kričači k temu manj pripomorejo, kakor pa drugi ljudje: Slovenci, Nemci in pošteni Italijani; vendar pa hočejo ti priviligirani voditelji uživati vso smetano in posrečilo se jim je, da žive kakor troti od truda poštenih ljudi; vgnjezdili so se v panj in ne bo tako hitro mogoče spraviti jih iz njega. Pa pustimo to, hotel sem omeniti, da v Trstu mnogo zidajo in da so vkljub temu stanovanja prav draga; zarad tega so primorane poštene družine stisniti se kolikor le mogoče. Vsled tega ostalo bo 24. t. m., (24. avgusta je namreč tukaj oběna selitev, ker se vse pogodbe delajo na ta dan) čez 2000 stanovanj praznih. To je velikansko število in dokazuje, da so v Trstu zadnja leta preveč zidali. Po krahu so mnogi kapitalisti odtegnili svoje kapitale kupčiji in obrtniji ter jih zazidali; a prišli bodo iz dežja pod kap; iz „kraha“ v krah. Če je uže letos 2000 stanovanj praznih, k letu jih bo še več, ker ljudje zidajo neprenehoma, kupčija pa peša: kedo bode po tem takem plačeval draga stanovanja? Prišel bode „krah“ in v Trstu bodo postale hiše in stanovanja še prav cene. To nas uči, da je vsaka pretirana špekulacija „Ueberspeculation“ nezdrava in da je srednja pot zlata pot.

Včeraj je šel znani general in namestnik Rodič se svojo družino skoz Trst na svoje mesto v Zader; čakal ga je tukaj popolnoma popravljen parobrod Andreas Hofer, ki je vedno na razpolaganje namestnika dalmatinskega. Bil je kakih 10 ur v Trstu. Govori se močno, da pojde on še to jesen v Bosno na čelu avstrijske vojske in da se je celo v tem zmislu izrazil pri neki priliki.

Jutre pride v Trst parobrod „Miramar“, na katerem se bode pojutrajšnjim vkrcal naš cesarevič naslednik Rudolf, da obišče Pulj in kesneje Dalmacijo. V Pulji se delajo velikanske priprave za slovesen sprejem; na programu so 3 dnevne raznovrstne veselice na kopem in na morju. Spustila se bode mej drugim tudi ena velika oklepnica, „Princ Eugen“, v morje. Tudi v Dalmaciji čaka našega cesareviča posebno srčen sprejem.

Vojaške vaje v Postojni so bile uže sopet napovedane, a včeraj jih je ministerstvo uže sopet preklicalo. Težko je uže vganavati, kaj to vedno preklicavanje pomeni. Morda je to celo zrcalo naše zunanje poltike,—nedoločnost.

Da bodo imeli Vaši čitatelji bolj jasen pojem o množitvi in potrebah tuk. prebivalstva, podam Vam tukaj nekoliko statističnih dat. V mesecu juliju se je rodilo v Trstu 243 otrok možkega, 200 ženskega spola; umrlo pa je 175 možkih in 174 žensk; poročilo se je 69 parov; iz Trsta odšlo 14, v Trst došlo 22 ljudi. Iz tega se razvidi, da se je Trst v enem samem mesecu pomnožil za 102 duši in to še v takem mesecu, v katerem ljudje primerno močno vmirajo. K sreči je mej doraslim prebivalstvom za $^1/_5$ več možkih nego ženskih. So nekteri meseci, v katerih se Trst še bolj zdatno pomnožuje; poprek smemo šteti, da tržaško prebivalstvo vsako leto poraste za 1500 duš. Zatorej se je nadejati, da bodo tržaški hišni gospodarji čez par let najbrže uže oddali onih 2000 praznih kvartirjev, če bodo kaj ceneji postali, ker denar ne raste tako hitro, kakor pa otroci. Zanimivo je tudi zvedeti, koliko Trst vsak mesec mesa porabi; meseca julija pojeli smo v Trstu 1506 volov, 171 krav, 4 konje, 2000 telet, 2875 koštrunov, 90 jančkov in čez 50000 glav kuretine. To je uže nekaj. Mnogo se pa v Trstu na skrivnem pojé, kar ne pride v štatistiko in torej smemo k vsemu temu še kakih 10% dodati.

Te dni se je en parček poročil civilno; g. župan je namestoval duhovnika in napravil zaročenima tudi obligatno pridigo.

Vsak dan se v Trstu zgodi kaka tatvina, kak tepež in kakor v Trstu se tudi v tržaških zaporih množi prebivalstvo; ga nij dneva, da ne bi jih deli saj 5 pod ključ. Nekemu spečemu fakinu je drug fakin ukradel uro in verigo, pa mu v roke potisnil eno staro pištolo. Ko se zbudi, zapazi ono neprostovoljno morijo. Te dni je prišel nek gospod k policiji in se je sam izdal, da je kancelist mesta Cividale na Italijanskem, ki je ukradel iz depositne kase mnogo diamantov. Rekel je, da ga je lakot prisilila k temu koraku, iskal je službo in se hotel prodati Turkom ali Rusom za vojaka, pa ga nij hotel nobeden.

Policija je te dni imela povelje, da konfiscira uže v začetku popisani časnik „L' Indipendente“; namesto tega pa je pobrala „Cittadino“ in tako so Tržačani uživali prepovedan sad namesto neprepovedanega. „Cittadino“ nekda zahteva odškodovanja in to po vsej pravici.

Rojanska čitalnica je imela v nedeljo svoj redni občni zbor; ker pa nij došlo zadostno število udov, se je moral zbor odložiti na prihodnjo nedeljo.

Čudna je ta letargija, saj je dozdaj rojanska čitalnica vedno dobro napredovala. Nekateri menijo, da se bo to društvo spojilo z novim slovanskim društvom, za katero pripravlja osnovalni odbor uže vse potrebno, morda zato mala briga za čitalnico? Včeraj so pripeljali žandarmi 3 Italijane iz Dalmacije, ki so se vojskovali na strani Despotoviča za slavjansko svobodo, denes so šli naprej v Benetke.

Hudo vročino imamo v Trstu; včeraj je kazal termometer 34° R.; pri vsem tem smo še srečni, da nij nastala še prav nobena epidemična bolezen. Letina v okolici dobro kaže in v Istri tudi; vina bo še precej in dobrega.

Politični pregled.

V Gorici, 24. avgusta.

V notranjem je nekako vse potihnilo in ko bi tudi še gališki zbor ne zboroval in bi Madjari in Hervatje ne taborovali, potem bi popolnem zaspali. Hervatje se po svojih taborih dobro vedejo, tudi njih uže začenja prešinjati zavest, da so vsi Slovani bratje. Starčevičjanski duh, kateri ne pozna razen hrvaškega naroda na jugu, je popolnem obmolknil. In to je prav, kajti le zdrave ideje imajo prihodnost. Opomnenja zasluži pač, kako prosto in ojstro smejo naši sosedni bratje Hervatje izraževati se za tlačene balkanske kristijane in za njihovega osvoboditelja, mogočno Rusijo, kakor je videti v sledečem članku „Slov. Naroda“ pod naslovom „Hervatje in slovanstvo“:

„Veseli nas Slovence, da pri hrvatskih taborih se slovanska ideja vedno bolj naglaša. To je pravo stališče, na katerem bode zjedinjenje naše, politično in jezikovo, enkrat lehko in sigurno.

Uže na zagrebškem meetingu so govorniki, najprej Mazura in za njim celo Folnegovič, vedno to naše stališče naglašali.

Še bolj jasno in veselo se je pa pokazalo na cirkveniškem taboru v hrvatskem Primorji. Tako je na primer govoril dr. Pilepič:

„„U ime načela narodnosti i slobode silni ruski narod digne svoje čete, pregazi Dunaj i udari na Turčina, da oslobodi južno Slovinstvo od turškoga jarma, da se jednom več i ujedini. (Gromki: živeli Rusi, živeli Slaveni!) Sve ostalo Slavenstvo, komu nije dano u toj borbi učestvovati, prati svojimi simpatijami taj pokret i želi svojoj braći iz srdca najbolji uspjeh i najbolju sreču. — Ako Talijani, stanujući u bogatih gradovih i po plodnih ravnicah, bogati svakom umjećom i svakim naukom, borili se vickovo za svoje jedinstvo in ne mirovali, dok ga nepostigli; ako Niemci, naučni i prometni, bogati na svakoj knjizi, oduševljeno listom se digli, da učvrste svoje jedinstvo i utemelje svoju slobodu i svoje veličanstvo, što nemože južno Slovinstvo poduzeti, da se oslobodi, da se ujedini?““

In dalje pravi isti hrvatski govornik o Rusiji:

„„Spočituje se Rusiji knuta i Sibirija, a koliko je tomu, da se kod nas pandurom štap iz ruku izvinuo, a ako Rusija ima Sibiriju, to ima prosvietljena Francezka svoju Cajennu. U Sibiriji ustrojavaju se sveučilišta, a u Cajenni ljudi od nevolje pomiru. Rusija neima modernoga ustava, te s toga je barbarska, a koliko godina uživamo mi, uživaju ostale evropejske države blagodati ustava, pak ipak nitko nije nam kazao, da smo — barbari. Je li Austrija prije god. 1860, dok se nije na ustavnu v njoj vladalo, bila barbarska država? Rusiju mogu nazivati barbarskom samo oni barbari, koji bi htjeli tudju nesreču i tudju nevolju, samo da na njih mogu osnovati svoje gospodstvo. Mi se ruskoga barbarstva ne bojimo, pa neimamo niti razloga, jer Rusija nije uhvatila se mača, da osvaja i gospodstvo svoje širi, ta prostrano je njezino carstvo, već zaratila se za pravdu i pravicu, da oslobodi svoju braću, da izpuni dužnosti, koje joj namiću i načela narodnosti i svrha čovječanstva. S toga mi Hrvati kao plemenita grana slavenska i pošteni ljudi moramo želeti i bogu se moliti, da bude blagosiovljeno rusko oružje, kojim se ima osloboditi uboga raja turškoga robstva, te da i Jugoslovinci postanu ljudi, a nebudu više robovi slaba i nevaljala gospodara.““

Drug govornik Jovič je rekel:

„„A tko je povod, da su se uzigrala srca naša u živom zahtjevu, da hrvatska otačbina oživi, da bude opet dična i snažna? Povod tomu dična su naša braća Rusi, koji junačkim pregnućem prekoračiše Dunav, da oslobode svoju i našu jadnu braću kod Balkana izpod iga turskog. Prvi top na Dunavu navjestio je rumenu zoru zlatne slobode, koje rumen zore traci i do nas dopiru. Oslobodjeni balkanski Slaveni biti će snažno

---

Jan se lahno zavihti na jablano, ki se je stresla, kot bi se čudila, kedo jo budi iz njenega zimskega spanja, in z ivjem je sedaj posipala svojega starega znanca, kakor ga je še pred letom, o spomladanski dobi, posipala se svojim cvetjem.

Jan je stopal po njenih vejah, dobro izbiraje ie takove veje, o kterih kakor bi bil iz skušnje vedel, da se pod njim ne zlomijo, akopram so krhke mraza, dokler ni dospel ravno ustric okna. Posegel je z roko, ali predno se je dotaknil okna, pošepetal je skoraj boječe: „Ali pa še pozna moje znamenje?“ Sedaj še-le pak je potegnil trikrat na posebni način prek okna, vsakokrat se dotaknivši okvirja.

Nenadni šum in slabi vsklik bil je slišati v čumnati, in zopet je vse utihnilo.

„Še pozna moje znamenje“, šepetal je Jan radostno, „no je li bil to vsklik radosti ali strahù?“ dvomil je znova ter ponavljal svoje prejšno znamenje, sedaj se bolje dotikaje okvirja, kajti roka se mu je tresla hrepenenja.

Senca se je pokazala za oknom: „Jan, moj Jan!“ slišal je Jan klicati, videl je, kako senca za oknom roki razprostira, kot bi ga hotela objeti.

„Svatava!“ zakliče Jan dosti glasno, da se je njegov glas po vrtu raznašal, in pritiskal je svoja usta k šipam, da se je kmalo otajala na njih zmrzla preproga, a on je videl svojo Svatavo, kako tudi ona pritiska svoja usta k šipi. Tu pozabi Jan na vse krog sebe, ničesar ni videl, nego Svatavo, ničesar ni slišal, nego njene globoko vzdihe.

Zdajci pa se je odprlo okno na drugem voglu, ki je bilo doslej tudi razsvitleno, a nekov mož se je nagnil daleč iz njega, da bi bolje videl in slišal, kaj se tukaj godi. Zarad teme pa ni videl do jablane, na kteri se je Jan stojé se svojo ljubimko rązgovarjal, a ker je usta k steklu pritiskal, slišal je poslušalec samo šum besed, razumel pa jih ni; vendar je osupnil in otaknivši desnico v nedrije, stal je ondi za hip kot okamnel.

„Moj bog, kaj je to?“ prašal je samega sebe v nemškem jeziku, „pogovor z mojo nevesto v noči po snubitvi? Djabol, djabol!“ vsklikne ter si ruje v obupu lasé, „kako si me ogljufal! Ali to ni, ne more biti, to je kak ropar, tat—“ umolknil je, potem pak dejal z glasnim hripavim smehom: „Da, tat je to, ki mi hoče ukrasti nevesto in njeno krasno imovino, a jaz oboje tako ljubim“, dodá goreče. „Pa tega roparja kmaló poženem“, sklene nakrat, „da, poženem ga in kaznujem, da mu želje poido, še kedaj brigati se ža ptuje premoženje.“ A vzemši z mize svoj meč, zavihtil se je z okna ter spustil na tla, nemaraje za kak udarec, da bi le svojo nevesto otel, a morda še več, krasno njeno imovino, ki jo je tako zelò ljubil.

„No, počakaj ti!“ govoril je sam seboj, ob zidu k jablani se plazé, na kterej se je Jan z njegovo nevesto razgovarjal: „Ne pozabiš tako brž Guntrama, Oertlovega sina, svetovalca pražkega.“

Ničesar ne sluté, razgovarjal se je Jan se svojoljubimko: „Tedaj se vendar še name spominjaš, Svatava, moja duša?“ govoril je pri oknu, a Svatava ga je razumela, kajti pritiskala je obé roki k srcu. „Ali povej“, govori Jan dalje, „kaj če to pomeniti? kdo te je mogel zasnubiti brez tvojega dovoljenja?“

Svatava je lomila roki, ter zakrila si z dlanama obličje. „Ne žaluj, ljubica moja!“ teši jo Jan, „da se le tvoja ljubezen ni premenila, pa je vse dobro. Povrnil sem se, ter izpolnim, kar je tvoj oče od mene zahteval. Kupim od njega posestva svojega očeta, in ž njimi odkupim tudi tebe od neljubljenega ženina. Ne sme mi tvoj oče tebe odreči, imam starejo pravico do tebe, nego današnji snubec tvoj; ne sme.“

„Himmelelement!“ zagrmel je pod njim Guntramov glas, in veja, na kteri je stal Jan, se je pod njim stresla, kajti Guntram je mahnil besno kvišku, pa zadel je vejo, v ktero se je njegov meč precej globoko zasadil.

Še predno gá je mogel izdreti, stal je vže Jan na tleh a izderši svoj meč, odbijal je krepko ž njim mahleje Guntramove, ki je besno po njem tolkel: „Tat, ropar!“ kričal je pri tem Guntram iz polnega grla; nakrat pa je bolestno vskliknil: „Morilec!“ zarjove, „pomagajte! jaz sem mrtev!“ Meč mu je padel iz roke, z levico pa si je držal desno roko, iz ktere se je kri cedila.

Nakrat je bilo v primatorjevi hiši vse živo; luči so migljale sem in tam, in kmalo je prihitel primator sam na čelu svojih služabnikov na vrt, kjer je pri luči bakelj, ki sta jih nesla dva hlapca, zapazil pod jablano svojega prihodnjega zeta javkati.

„Kaj pa se godi tukaj? kako prideš sem, Guntram?“ izpraševal je tega začuden, ogledovaje zraven njegovo rano.

„Bežite za njim, tjakaj je tekel morilec!“ priganjal je Guntram sluge mesto odgovora, kazaje z levo roko proti strani, kamor je po njegovih mislih njegov protivnik, ko ga je ranil, moral ubežati. „Kaj stojite tukaj?“ začel se je hudovati nestrpljivo bijoč z nogo, „kaj ne vidite, da bi me bil kmalo umoril? Za njim, vjemite ga, da se kaznuje ta morilec!“

(Dalje).

zaledje naše, te se neče više tudjin usuditi gazit naša prava, znajuči, da bi se ra brzo našlo osvetnika"".

Prostor nam ne dopušča več citirati. Iz tega pa, in iz poročila, da so bile na podlogi enacih govovorov resolucije enoglasno sprejete, — vidno je, da je prošinila slavjanska misel vse Hrvate in da izumira tisto, za nas gnjusno Starčevičjanstvo, ki le psuje na rojene brate."

Mi pa takraj Litave niti ziniti ne smemo, kakor nam spričuje dogodbica pri obhajanji štiristoletnice Ložkega mesta, katera se je pripetila znanemu g. dr. Vošnjaku. Ja Bauer, bei uns ist es etwas anders! Pri nas imajo Nemci in nemškutarji svobodo v najemu, mi pa nismo Nemci, ampak samo Slovenci, ergo! To je vendar čisto priprosta logika.

Mej tem, ko se Hervatje tako navdušeno v duhu bratijo z brati, pa nekateri poljski poslanci v gališkem zboru tako neusmiljeno politiko uganjajo, kakoršne bi smeli pričakovati od popolnem zaslepljenih, zagrizenih fanatikov. Ubogi reveži, ti Poljci, da še dandanes sanjarijo o novem ustanovljenji „poljskega cesarstva" po drugi moči in proti volji Rusije, in sicer s pomočjo Madjarov in Turkov in Bog vedi s koga pomočjo še. Nočemo trditi, da so ideje poljskega kraljestva popolnem utopije, a to pač smelo rečemo, da Poljska nekdanja bi se zopet ustvarila le s pomočjo Rusije; torej bi bilo le politično pametno, ko bi Poljci popolnem pozabili na to, kar so ali zasluženo ali nezasluženo preterpeli od strani Rusije, ko bi se podali v naročje mogočne Rusije in po bratskem, ljubezenskem potu skušali doseči to, česar jim nij bilo mogoče po brezpametnih prekucijah, vsled katerih nima na tisuče hrabrih slavjanskih poljskih družin svojega doma in od katerih dob se jih prav mnogo klati po celem svetu, kateri so baš sedaj tudi skušali napraviti legijo samih Poljcev, ki bi se bojevala proti krvnim bratom na strani turških verst iz same divje zagrizenosti in divjega sovraštva zoper vse, kar Rusija počenja in kar je rusko.

Verh vsega madjarskega rogovilenja proti Rusiji oglasil se je še, pač nepotrebno, znani madjarski diktator l. 1848, Ljudevit Košut, v nekem pismu na svoje ljubljene rojake, v katerem obsoja našo sedanjo vnanjo politiko in priporoča in svetuje, naj bi se Avstrija zvezala s Turčijo proti Rusiji. Ne smemo mu zameriti mi Slovani, saj se v njegovih žilah še pretaka ona stara madjarska kri, katero so bili Rusi pri Vilagošu ohladili; sicer pa je uže star in mnogo let v prostovoljnem prognanstvu v Italiji, tako da ne pozna več Avstrije razmer in ne more niti presoditi njej koristne politike.

***

Turki pod Sulejman pašo, 40 batalijonov močni, napali so z vso srditostjo in ljutostjo Šibski prehod, a bili so po junaški brambi ruske močne posadke odbiti z velikanskimi izgubami. Turci utegnejo še naskakovati ruska utvrjenja.

Ob enem je zagrabil Osman paša iz Lovca od Rusov posedeni Selvi, a je bil v hudem boju močno pobit. Pravi se, da je Osman in vsa njegova vojska popolnem obokoljena.

Razne vesti.

Tatvina, izveršena na jako derzni način, se je godila 20. t. m. v tukajšnjej jezuitskej cerkvi. Tat se je najberže pustil zapreti o poldne v cerkev in je dovelj časa imel do štirih oropati Mater božjo za verižico in uhane, katerih vrednost preseza 100 gold. Govori se, da je tudi sv. Alojziju pobral vse dragocenosti.

Nesreča se je pripetila prešli teden v tukajšnji poštni hiši. Mlada deklica je pala vsled lastne neprevidnosti iz druzega nastropja ter si nogo zlomila in na glavi težko ranila se, vendar je upanje, da okreva.

Na sv. Gori pri Gorici bode dne 2. sept., kakor smo uže v zadnjem listu javili, posvečevanje novega iz marmelja napravljenega altarja. Naprošeni smo, objaviti še sledeči cerkveni spored. Ob 6½ uri bode pridigoval v italijanskem jeziku stolne cerkve prošt bar. Codelli, potem sledi posvečenje altarja in maša, darovana po knezo-nadškofu; na to bode slovenska pridiga in peta maša s zahvalnico.

Porotniki za prihodnje zasedanje porotnikov, katero začne 4. pr. m. ob 9. uri zjutra, so bili prešli teden izžrebani.

Sreča v nesreči. Oni dan vozari nek kočijaž memo potoka Korena iz Ghetta nepreviđno in voz udari z ojnico ob zid takó, da je kočijaž odletel iz voza čez zid; vendar se mu nij ničesa žalega godilo, kajti toliko pameti mu je še bilo ostalo, da nij izpustil vajetev, na katerih obvisečega je konj prav potrpežljivo toliko časa deržal, da so priheteli ljudje na pomoč, kateri so ga na vajetih iz Korena potegnili. Konj in voz se tudi nista nič poskodovala.

Zanimala bode posebno hišne posestnike, kateri imajo svoje hiše za mesnicami (via Morelli) v soseščini nunskega verta, sledeča stvar. Goriški sedanji župan je namreč stopil v dogovore z nunami, da bi odstopile nekoliko verta, ležečega proti mesniški ulici, ondotnim hišnim posestnikom proti odškodnini. Kakor javlja „L'Isonzo," se poravna stvar z nunami za gotovo prav gladko in one hiše dobó sedaj toliko prostora zadej, da bode vsaj zrak pa tudi svitloba imela nekoliko več prostega vhoda v one hiše nego do sedaj, kar je posebno iz zdravstvenih obzirov več kakor potrebno.

Sloga, povsod Sloga, čeravno še ne prav temeljita, se je dosegla mej takozvanimi Mlado — in Staročehi v Pragi, kajti vsi narodni vodje pod glavnim vodstvom znanega dr. Lad. Rieger-ja kličejo svojemu narodu, naj dopolni darove in prineske za zidanje velikega, českega, narodnega gledišča v Pragi. Na Kranjskem se pa baš razgovarjajo po listih o mogočosti sprave mej tamošnjima narodnima strankama, katera bi menda ravno po zjedinjenji „Slov. Naroda" in „Slovenca" v jeden sam dnevnik kri in meso postala.

Iz Krasa se nam piše: Na gornjem Krasu in, kakor se sliši, tudi drugod, je začela suša pritiskati; nježni ajdovi cveti povešajo svoje glavice k svoji materi, kakor bi hoteli potožiti, da je žeja nepreneslјiva.

Letno žito je Kraševce še precej obdarilo, ako pa v kratkem dežja ne dobimo, bodo jesenski pridelki zeló pičli.

Glavno shodišče romarjev kraške zemlje v Repentabru dne 15. avgusta nij bilo, akopram jih je prišlo dosta iz Istre, Tersta in sosednjih kraških občin, tako obilno obiskovano kot druga leta, čemur je najberže pomanjkanje denarjev krivo.

Kraševci! Opustite gostilne in plesne veselice, ker stane oboje mnogo denarjev, zadnje pa marsikaterikrat tudi še bolezen prinesó in prouzroče prepire in tepeže. Hranite raji denar in upotrebite ga za vsakdanji živež in za pošteno plačevanje davkov, da vam ne bodo prihajali vojaki na vrata terkat.

Kobaridski narodnjaki napravijo 26. avgusta t. l. besedo pri Žganu sé sledečim programom: 1. Lovčeva pesen; 2. Deklamacija; 3. Ponočni pozdrav, samospev se zborom; 4. Mutec, veseloigra v 1. dejanji; 5. Bled — mešan zbor; 6. V spanji — veseloigra v 1. dejanji; 7. Siv oblak — mešan zbor. Vstopnina k besedi 25. kr. K tej besedi vljudno vabi vse narodno občinstvo veselični odbor.

Iz Tolminskega došlo nam je prepozno poročilo o Besedi tolminske čitalnice v nedeljo 16. t. m., pri katerej je sodeloval tudi Goriški Slavec. Prinesemo ga v prihodnjem listu.

Nova slovenska knjiga je izšla ravnokar v J. M. Pajkovej tiskarni v Mariboru: Marjetica, izviren roman. Spisal in naložil Ant. Koder.

Onesrečil je v nedeljo 12. avgusta bivši dijak na Goriški kmetijski šoli in izšolani ekonom Anton Podgoraik. Bil je oskrbnik pri grajščaku Gorupu v Fiumicelu na Furlanskem. Kupil si je revolver, da bi za vsak nevaren slučaj pripravljen bil svoje življenje proti nekaterim zagrizenim laškim sovražnikom braniti. Orožja še nevajen in vadeč se ga stoprav sproži se mu proti volji in krogla ga slučajno smrtno zadene v glavo. Pri rabi strelnega orodja pač ne moremo biti nikdar dovelj previdni in varni!

Varujte se sleparjev. Oni teden je policija zopet zasačila nekega italijanskega sleparja, s polno mošnjo ponarejenih desetakov. Umi se, da so ga dejali pod ključ.

Zahvala.

Vsem častitim udom slavnega pevskega društva „Slavec", ki so blagovolili sodelovati pri tukajšnem koncertu dne 19. avgusta t. l. pod vodstvom mnogo spoštovanega pevovodje, gospoda profesorja Hribarja, Kobariškim gospodičnam pevkinjam in vsem došlim gg. gostom izreka iskreno zahvalo

Odbor Tominske čitalnice.

Razpis

pisarske (dninarske) službe pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Sežani z letno plačo od 400 oziroma 450 goldinarjev.

Prosilci za to službo imajo vložiti pri omenjenem glavarstvu dotično prošnjo do 5. septembra t. l. in dokazati, da so popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika in da imajo lep rokopis.

Sežana 17. avgusta 1877.

Za neko družino v Terstu se išče **učitelja,** ki bi imel podučevati v prostih urah 3 gimnazijske dečke. Zmožen mora biti nemškega in italijanskega jezika in se zjutra od 6 do 8 in popoludne od 3 do 8 ure z dečki baviti. Natančje pod **J. H. E. post. rest. Terst.**

Oznanilo.

Andrej Kaučič iz Čekine h. št. 8 prodaja svoje premoženje, namreč hišo z enim nadstropjem (spodej so 3 sobe, 2 kleti in kuhinja; zgorej 4 sobe in sobana) hlev in stog za žito, 2 čebelnjaka na preksončji, polja za 6 krav, njiv 4 do 5 in gojzda 8 do 9 oralov. Blizo hiše je tudi voda. Stanovanje je za gospoda ali za kmeta. Cenjeno je premoženje za 11 tisuč goldinarjev.

Oznanilo.

Podpisano županstvo naznanja, da bo dne 15. sept. tekočega in vsacega naslednjega leta v Dornbergu letni terg za živino in različno drugo blago.

ŽUPANSTVO V DORNBERGU,
16. avgusta 1877.
Josip Šinigoj, župan.

Naznanilo.

DE POLI e BROILI,

livarja zvonov

v Gorici in Vidmu,

priporočata, naj bi se ne zamenjavala firma **De Poli e Broili,** dobro znana po svojih do sedaj vlitih, dobrih in na razstavah v Rimu, Londonu, Trstu, na Dunaju, v Filadelfiji itd. premijiranih zvonovih, predstavljena po **„De Poli Giov. Batta e Broili Sebastiano"** z gosp. **Luigi Broili** v Vidmu, kateri nij nikdar bil v družbi ž njima.

V Gorici, 10. avgusta 1877

NB. Naslov (adresa) za Gorico: **Gospodje De Poli e Broili pri odvetniku dr. Verzegnassi.**

Lastnik, izdavatelj in urednik: VIKTOR DOLENEC. — Tiskar: MAILING v Gorici.